

vseh bankah. Poštna hranilnica pa celo zadevo vodi in nadzira.

Vsak, tudi še tako majhen znesek, se lahko podpiše, če se zahteva pri poštnem uradu rentno hranilnično knjižico, se položi znesek, ki se ga ima. S tem se dobi pravica do enega dela vojnega posojila in tudi do visokega obrestovanja. Kadar se ima pozneje zopet denar, se lahko doplača in si poveča delež na vojnem posojilu z visokim obrestovanjem.

Kdor nima ravno sedaj denarja in vendar hoče podpisati vojno posojilo, da izpolni svojo dolžnost, si istega sedaj pod ugodnimi pogoji lahko umisli, če ima druge vrednostne papirje, tudi take, ki jih noče prodati ali zamenjati.

Proti zastavi teh vrednostnih papirjev pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni, pa tudi pri različnih drugih bančnih zavodih se dobi precej denar, ki je potreben za nabavo vojnega posojila. Za posojilo, ki ga da banka ali vojnoposojilna blagajna, se mora sicer plačevati 5 1/2 % obresti, dobijo se pa na drugi strani višje obresti vojnega posojila. Tako bo vsakdo lahko zastavil svoje vrednostne papirje, ki ve, da bo v prihodnjih mesecih prišel do denarja ali si bo kaj prihranil, kar bi itak naložil. V tem slučaju se lahko taki dohodki že vnaprej naložijo v vojno posojilo in kadar se potem res pride do gotovega denarja, se torej dobijo pričakovana plačanja ali se prihrani dotični znesek, se ga vporabi v to, da se vrne pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni najeto posojilo.

Kdorkoli ima hranilnično knjižico ali vrednostne papirje, se ne more izgovarjati, da ne more podpisati; najmanjšo svojo hranilno vlogo lahko porabi za nakup vojnega posojila in tudi na vrednostne papirje se lahko dobi na omenjen način denar, da se pridobi vojno posojilo.

Vsak naj tedaj stori svojo dolžnost! Kdor podpiše vojno posojilo, skrbi najbolje za svojo domovino, za sebe in za svoje otroke!

Naš cesar je prvi podpisal, sledite njegovega vzgledu!

NESTLÉ-JEVA²⁷⁹
MOKA ZA OTROKE

Poskušnje pošlje na zahtevo popolnoma zastoj
Nestlé, Dunaj I. Biberstrasse 2. S.

Mali zimski pedic (Geometra brumata).

Temu škodljivcu sadnega drevja pravijo Vipavci mera, Dolenjci pa pedimerec. Je to metuljček, ki se pokaže jeseni; škoda pa dela le njegova zelena gosenica, katero spoznamo po tem, da se pri premikanju izteza in krči kakor ped pri merjenju; ima namreč noge le na koncih života, zato ne leze kakor druge gosenice. Podoben škodljivec je veliki zimski pedic; njegova gosenica je večja pa svetlorumena, s široko, rdečerrjavo in črno obrobljeno progno po hrbtu.

Mali zimski pedic veliko škoduje sadju, posebno črešnjam, hruškam in slivam, pa tudi breskvam in orehom; celo gozdnemu drevju in grmovju, na primer leskam, ne prizanaša. V zadnjih letih uničuje na Vipavskem skoraj redno vse zgodnje črešnje. Če vprašate posestnike, zakaj ničesar ne store, da bi ga zatrl, pravijo, da ne poznajo primernih sredstev. Zato opišujem v tem sestavku škodljivca in sredstva, ki morejo pospeševati njega zatiranje.

Mali zimski pedic je jesenski ponočnjak. Samica je siva in ima namesto kril le nekeake zakrnelce izrastke; zato ne more letati. Gosenica se zabubi v zemlji blizu dreves; ko se samica izleže, leze po deblu na drevo. Na tej poti se v mraku spari. Samec je mali metuljček, ru-javkasto-sive barve. Ko prileze samica končno do najtanjših vej, zleze v okolici brstov do 250 zelo majhnih, skrajno zelenih, pozneje rumeno-rdečih jajčec. Spomladi, sredi meseca aprila, na

Vipavskem najbrž prej, se razvijejo iz jajčec gosenice, ki so najprvo sive, pozneje rumenkasto zelene, po hrbtu pa beloprogaste. Glavica in tilnik sta rujava. Gosenica živi od aprila do junija; v tem času objeda v začetku popke, pozneje listje in cvetje ter ga prepreda s tankimi, pajčevini podobnimi nitkami; včasih obje- dajo pedićeve gosenice drevo do golega. Od- rasla gosenica zleze v zemljo; plitvo pod zemljo se preobrazi v rumeno rujavu bubo, iz katere se jeseni razvije nov rod metuljev. Pedica mo- remo zatirati s sledečimi sredstvi:

Prvo in najbolj izdatno je lepljiv pas, ki se ovije okoli drevesnega debla. Ta ustavi sa- mico, ki se ali vrne, ali pa se ujame na lepu (limu) in pogine.

Tudi marsikateri samec, ki pride za sa- mico, obtiči na njem. Drevo je treba oviti s pasom začetkom oktobra. Napravimo ga iz ne- popolnoma gladkega, nepremočljivega in ne- pretrdega papirja, n. pr. iz navadnega papirja za vrečice. Papir razrežemo v 12 cm široke pasove. Okrog vsakega debla ovijemo en pas, ga prevežemo 1—2 cm od robov z motvozom tesno k drevesnemu deblu tako visoko, kakor so prsa stoječega odraslega moža. Nato nekoliko privijamo spodnji in zgornji rob papirnega pasu. Pas med vezmi pa vsaj tri prste na široko dobro namažemo z močnim, gostim, ne tekočim lepivom, ki se ne posuši prehitro. Na starem drevju moremo lep namažati kar na primerno širok pas zgajenega lubda. Bolje pa je rabiti pasove iz papirja, ker bi moglo kako lepivo, namažano na sam lubad, drevesu škodovati.

Najprimernejši lep za pedica je takozvano gosenično lepivo. Tudi brumata-lim imenovano. To velja kakih 30 h kilogram. Prodaja ga kme- tijsko društvo v Gorici ter drogerije. Lep iz- delujejo iz raznih snovi na več načinov; sam si ga more vsakdo napraviti po sledečih na- vodilih: Pripravi 500 g smole (kolofonije), 200 g navadne masti, 100 g stearinovega in 100 g terpeninovega olja. Smolo in mast razpusti na zaprtem ognjišču, odmakni lonec od ognja ter zmesi previdno prilij najprej terpeninovo, potem pa stearinovo olje. Ali pa: Razpusti v skupni posodi 700 g katrama in 500 g kolo- fonije ter dodeni 500 g rjavega mila in 300 g ribjega olja in dobro gosenično lepivo je gotovo.

Ker zaleže samica jajčka tudi pod papirni pas, je dobro, da ga spomladi zopet namažemo z limom, da se na njem ulove tudi gosenice, ki se izležejo spomladi.

Pedićevo zalego moremo uničevati tudi tako-le: V času od junija do septembra, ko se nahajajo pedićeve bube v tleh, prekopljemo zemljo okoli debla poldrugi meter na široko ter 30 cm na globoko, nato pa jo dobro pohodimo in po- teptamo, ker pridejo bube vsled tega bolj glo- boko v zemljo, večinoma poginejo.

Poleg tega uničujte gosenice spomladi in sicer jih obirajte raz nizko drevje, na visokem pa jih škropite z raznimi strupenimi tekočinami, ki pa zamorejo imeti pri rauem sadju škodljive posledice, če je vreme suho, da ostane strup na plodu do zrelosti. Za škropljenje drevja se pri- pravi potrebna tekočina na sledeči način: V 100 l vode se raztopi 1 kg tobakovega izvlečka in 2 kg mazavega mila. Škropi zgodaj, ko se začno popki razvijati in ponovi škropljenje, če treba, čez deset do štirinajst dni.

V Ameriki rabijo pri zatiranju pedica tudi arzenikove preparate, posebno švajnfurtsko ze- lenilo, ki pa je hud strup; zato se dobi le proti uradnemu certifikatu in se mora rabiti le zelo previdno. 50 do 60 g tega strupa se z nekoliko vode vmesi v gosto kašo, razredči s 100 l vode in pomeša s 1/2 l apnovega beleža. Tega si pri- pravimo iz 50—60 g živega apna in 1/2 l vode. Če škropimo drevje z galico proti skrlupu, pri- mešamo lahko kar tej zmesi 60 g švajnfurt- skega zelenila. Vedno pa je treba, s tem sred- stvom zelo previdno ravnati, ker je hud strup. Gosenice sicer popolnoma zamori, toda dež mora sadje dobro oprati, preden dozori. Zato bi bilo priporočljivo le za pozno sadje, nikakor pa ne za zgodnje črešnje.

Veliko gosenic zatro koristne ptice, posebno senice. Te privabimo na vrte, če jim trosimo po zimi hrano, poleti pa jim pripravimo gnezdi- šča, da ostanejo v bližini sadovnjakov.

Bolj redek je veliki zimski, ki škoduje po- dobno kot mali zimski pedic in ki se oploja navadno nekoliko prej, namreč septembra, za- bubi pa julija meseca, torej pozneje nego mali pedic. Zatirajo ga na isti način kot malega pe- dica.
B. Skalicky v „Kmetovalcu.“

Bolni napljinčih

Sanaforij Aflenx
Hofacker (330) Stajersko, Prospekt

Kužne bolezni.

Nikakor ne nameravam govoriti takrat o kužnih boleznih naših domačih živali, marveč o najstrašnejšem sovražniku ljudstva, o človeških kužnih boleznih. Akoravno to, strogo vzeto, res prekorači namen, ki ga ima „Gospodarski list“, zdi se nam vendar v očigled silne pogibelji, ki preti našemu ljudstvu, kakor tudi radi pomanj- kanja splošno razširjenega zdravniškega časo- pisja, da moramo tudi mi kaj ukreniti, da ob- varujemo naš narod te pogibelji.

Vsakdo ve, da imamo bolezni, ki nastanejo pri ljudeh vsled prehlada n. pr. trganje (reuma- tizem), vnetje pljuč in druge, ki niso nalezljive, nasprotno pa da imamo tudi takšne bolezni, katerih se nalezajo lahko vsi stanovalci v hiši, kjer se nahaja bolnik, ali celo vsi prebivalci v kraju, kjer biva bolnik. K nalezljivim boleznim prištevamo osobito nekatere otroške bolezni, kakor n. pr. ošpice, škrlatno, davico. Tudi vsakdo ve, koliko otrok je v eni ali drugi vasi vsled teh bolezni trpelo in celo pomrlo, kar bi se bilo pri največji previdnosti lahko preprečilo. O teh otroških boleznih sicer pa nočemo sedaj raz- pravljati, marveč govoriti hočemo o mnogo stra- šnejših boleznih, katere razsajajo navadno o vojnem času in ukončajo vse, kar jim pride v pest, bodisi staro in mlado, moške in ženske. Ako se temu sovražniku ne stavimo začasa v bran, zgodi se lahko, da bo naše rede še hujše uničeval, kakor pa sovražnik na bojnem polju. Ta sovražnik je tolikor nevarnejši, ker ne vpraša, kdo je in kdo ni vojščak, on pustoši med žen- skami, otroci ter tudi med doma ostalimi mo- škimi.

Nekateri trmoglavi ljudje, ki sploh ne ve- rujejo onega, česar niso videli z lastnimi očmi ali še celo sami poskusili, ne verujejo niti da eksistirajo nalezljive bolezni ali celo ne verujejo, da zamore človek od človeka naleziti nekatere bolezni. Za take neverne Tomaže tega mi ne pišemo, kajti oni bodo verovali šele, ko bo že prekasno, ko zbole n. pr. za koleru ali celo za strašno kugo. Ako prebole to bolezen srečno, misli bo morda tudi oni, ki malo veruje, da odnese peti smrti; a tudi ta naj si zapomni dobro, da ozdravi od desetih na koleri bolnih navadno samo pet, a od desetih na kugi bolnih samo dvoje. Takim ljudem ni mogoče pomagati, ker hočejo, da sami vse preskusijo, bodisi da zgube pri tem celo življenje. Pametni ljudje se zadovoljijo s ptujimi izkušnjami, raje nego bi vsako zlo sami preskusili.

Na tem mestu hočemo opisati samo štiri takšne nalezljive bolezni, ki razsajajo navadno o vojskinem času in od katerih razsajajo sedaj tri, izmed katerih najnevarnejša žalibog ni da- leč od nas. Te nevarne, nalezljive bolezni so: močuh ali legar (tifus), kolera, griža (desente- rija) in kuga. Pred vsem treba da povemo v kratkih potezah, po čem se te bolezni spoznajo.

Močuh ali legar (tifus) se pojavi tudi v nevojnem času. Prvi znaki te nalezljive in pogubne bolezni so splošna utrujenost in nara- zpoloženje bolnika. Vrh tega se pojavijo bole- čine v bedrih in glavobol. Za tem se poloti človeka huda mrzlica, trese ga mrz in konečno zgubi zavest. Sedež bolezni se nahaja v črevah, kjer se izcimijo rane. Ako začno te krvaveti, provzročijo legar čestokrat smrt.

Kakor pri legarju tako se nahaja tudi pri griži sedež bolezni v črevah, in znaki te bo- lezni v črevah, in znaki te bolezni so slični onim legarja. Legar je sicer dolgotrajna bolezen in se polagoma razvija, griža pa bolj naglo od njega. Redko blato gre prav pogostoma od člo- veka, v črevah so bolečine in močni krči in vsled teh se spremeni griža v krvavo grižo. Ako

se čreva vnamejo in začno gniti, redko blato ni krvavo, marveč vsled žlema belo. Izliva se iz čoveka zelo pogostoma, da celo do 30 krat na dan. Bolnikov jezik je obložen, tek je slab, trebuh napet, a bolnikova vročina je visoka (39 do 40 stopinj). Bolezen traja navadno eden do poldrugi teden. Od desetih bolnikov umrjeta navadno dva.

Še bolj nevarna bolezen je kolera. Z vojsko se je zanesla ta bolezen zopet k nam iz Azije, ter ugotovilo se je tudi pri nas že nekaj slučajev. Sreča za nas je, da je pred durmi zima, katera koleri tako ne prija kakor toplo poletje. Ker se je pa bati, da se vojska zavleče celo do poletja in da bo trajala morda še dalje, pripravljeni moramo biti na to, da se ona pri nas še bolj močno razširi, na vsak način pa je treba, da jo skušamo zatreti preden nastopi poletje. Da se to poseti, treba je, da poznajo to bolezen tudi širši sloji in da vedo, kako se je obranimo. Tudi ta bolezen se razvija naglo; razen da ima bolnik močno drisko, luča ali meče iz sebe ono, kar je zaužil, kar se pa pri grizu ne dogaja. Bolnika silno žej, kakor onega, ki ima grizo. Oni, ki ima grizo, ne sme utolažiti žeje z vodo ali kako drugo pijačo, ker mu to grizo in krče šele shujša, tako pa si ne more tudi bolnik, ki ima kolero, žeje ugasiti vsled neprestanega bljuvanja ali metanja.

Kolerični bolnik se ves spremeni in telesno shujša. Lica mu upadejo, oči se vderejo, nos pa postane tanek. Kratkotrajno bolnik v najkrajšem času ves upade. Odpadki so spočetka navadne rumene barve, postajajo pa nanaglem bolj vodeni, pozneje celo mlečnate barve in konečno so celo brezbarvni — gotovo sama voda. Vsled silnega izgubljanja vode, zgoščuje se v bolnikovem telesu kri vedno bolj in bolj, postaja vedno bolj lena, česar pa drugi niti ne opazi. Brezdvomno je konečni znak kolere ta, da izgubi koža svojo prvotno gibčnost. Ako koža n. pr. na roki s prsti nagrabuš, ne povrne se takoj v svojo prvotno lego. Razun tega začne bolehati tudi poedino mišičevje, posebno pa v nogi, človek izgubi prvotni glas, pot, sline in solze se izgube popolnoma. Najhujiši znak je pomanjkanje scanj, ker nide vsa voda z odpadki iz telesa. Če pride do tega, težko da uide bolnik smrti, kateri podleže gotovo polovica vseh obolelih na kolero.

Ko bolezen ponehava, preneha najprej griza in metanje, bolnik prihaja zopet k zavesti, katero je izgubil že prve dni, bodisi celo šele pri kasnejem razvoju bolezni. Med okrevanjem se pojavi še večkrat mrzlica; medtem, ko ni bilo truplo poprej vroče, marveč izredno mrzlo, pade telesna toplota od 37 stopinj na celih 32 ali 30 stopinj.

Najstrašnejša bolezen pa je kuga. K sreči se ona radi strogih zdravstvenih odredb redkokdaj priklati v naše kraje, dasiravno se pojavi vsako leto kak slučaj na ladjah, ki pridejo iz južne Azije. Dasiravno je ta strašna bolezen, pri kateri ostane malokateri bolnik živ, najbolj nalezljiva izmed vseh bolezni, poznamo jo hvala Bogu samo po tem, kar smo kdaj slišali o nji. Tako n. pr. vemo, da je radi te bolezni pomrla v 14. stoletju četrtina vseh evropskih prebivalcev — okoli 25 milijonov duš.

Ko bi oblasti in zdravniki, enako našim nevernim Tomažem, ne verovali, da obstojajo nalezljive bolezni, ni niti dvoma, da bi se to zredčenje ljudstva v Evropi ne ponovilo vsaj vsakih pet do deset let. K sreči ne morejo naši neverni Tomaži reči, da ni Bog, kakor se pravi, dal kozi dva repa.

Sedaj je med drugim tudi nevarnost pred kugo večja, nego je bila nekdaj, kajti take strašne vojne osobito pa z Rusijo svet ne pozna in ker je kuga že v Solunu, bi se ta lahko zanesla preko Srbije v naše kraje. Prvi znaki za kugo so mrz pot, otekanje žlez in male gnojne ranice na koži. Pri popolnoma razviti kugi se pojavi pri bolniku mrzlica, on izgubi zavest in začne fantazirati ter hoče ubežati iz postelje. Včasih se mu vnamejo tudi oči in koža mu začne krvaveti, a tudi driska se lahko pridruži.

Tako smo torej nakratko opisali vse štiri najbolj nevarne nalezljive bolezni, a v prihodnje hočemo obrazložiti, kako se te bolezni razširjajo in kako se zamore to širjenje omejiti in preprečiti. Po „Gospodarskem Listu“.

Razno.

Ptujski pijonirji so se že opetovano na bojnem polju na severu in na jugo prav lepo odlikovali. Delali so naši armadi vedno čast in bili že mnogokrat pohvaljeni. Prav posebno se je odlikovala 3. kompanija v bojih proti Rusom. Ob priliki prevaženja nemške ter avstrijske infanterije čez reko Vislo (Weichsel) pokazala je ta hrabra kompanija naših štajerskih fantov posebno hladnokrvnost in izredni pogum. Zapovednik te kompanije je g. hauptman Angel, ki je bil, kakor smo že svoj čas poročali, od nemškega kakor tudi od našega cesarja z visokimi redi odlikovan. Zdaj pa poroča „Pettauer Zeitung“, da je bilo poleg zapovednika še 13 pijonirjev tega hrabrega oddelka odlikovano. Vrli ti vojaki dobili so srebrno medaljo za hrabrost. Imena teh junakov so: feldvebel Guggenberger, nadalje cugsfirer Paul Hermann, korporala Gregor Randigaj, Johan Wieshuber, gefreiter Johan Haiden ter pijonirji Karl Bratina, Lukaž Jurjevič, Jožef Pikel, Johan Schlapper, Michael Stueck, Adolf Suppanetz, Ciril Žagar in Jakob Zorko. — Čestitamo tem vrlim našim junakom prav prisrčno!

Preselitev. Nova drožerija in sanitetna prodajalna „k zlatemu križu“ v Ptuj, ki je last g. mag. pharm. Hayd, preselila se je iz Färbergasse v Bismarckgasse, kjer je bila preje Wegschaidrova trgovina.

Štajerski c. in k. namestnik grof Clary und Aldringen prišel je dne 19. novembra v Ptuj, da pregleda vojaško bolnišnico „Rdečega križa“. Spremljal ga je g. grof Herberstein. Odličnega gosta sprejeli so g. okrajni načelnik in župan Jožef Ornič, g. uradni vodja c. kr. okr. glavarstva dr. E. plem. Netoliczka s svojo soprogo, katera je prevzela vso oskrbo bolnišnice in jo na jako požrtvovalni način izvršuje. Ekselencija g. namestnik se je jako laskavo izrazil o prometu in ureditvi te bolnišnice. Potem se je odpeljal v Konjice.

Težkoče angleške aprovizacije. „Times“ javljajo iz Melbourn, da se nahaja v avstrijskih pristaniščih 1625 ton sirovega masla, 5900 govejih četrti, 950 000 jagnet in kozličev ter 80 000 košar kuncev. Ta živila ni mogoče izkrcati, ker primanjkuje parnikov s hladnimi napravami.

Vojno posojilo v Franciji. Iz Pariza poročajo: Francoska vlada bo predložila parlamentu predlogo o najetju vojnega posojila 10 milijard frank.

Mrz na Tirolskem. Na Tirolskem je zavladala huda zima. Zadnje dni je padla temperatura na 10° pod ničlo. Reke so deloma zamrzle. Na severnem Tirolskem kakor tudi v sosednjih bavarskih pokrajinah sneži že celi teden. Komunikacije so otežkočene.

Sirote pokojne prestolonasledniške dvojice se nabajajo zopet na gradu Konopištu, kjer je urejena krasna bolnica za ranjene vojake. Oba mlada princa in princezinja se posvečujejo naravnost ganljivo oskrbi ranjenih vojakov, jih obiskujejo in jim delijo mala darila.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Zopet velika nemška zmaga nad Rusi.

K.-B. Berlin, 26. novembra dopoldne. Veliki glavni stan. (W.B.): Na Vzhodnem Pruskem položaj ni spremenjen. V bojih vojaštva generala v. Makenseev pri Lodzu in Sovieu trpeli so ruska 1. in 2. armada, potem deli 5. armade težke izgube. Rusi so imeli jako veliko mrtvih in ranjenih. Nemci so poleg tega v j e l i 40.000

neranjenih Rusov, 70 kanonov, 160 municijskih vozov, 156 strojnih pušk; nerabljivih pa so napravili 30 kanonov. Tudi v teh bojih so se deli naših mladih vojakov vkljub velikim žrtvam najboljše izkazali. Ako se vkljub teh uspehov še ni posrečilo, doseči odločitev, leži to v nastopu nadaljnjih moči sovražnika od vzhoda in juga. Njih napade pa smo včeraj povsod zavrnil. Končni izid bojev pa še ni znan.

Najvišje armadno vodstvo.

Boji na Srbskem.

K.-B. Dunaj, 26. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča:

V bojih ob Kolubari od včeraj zvečer ni zaznamovati bistvenega napredka. Centrum sovražnikove fronte, močno postojanko pri Lazarevacu, vzeli so v šturmu slavnoznani regimenti 11, 73 in 102. Pri tem smo vjeli 8 oficirjev in 1200 mož, zaplenili pa 3 kanone, 4 municijske vozove ter 3 strojne puške. Tudi južno Licka posrečilo se je, tamošnje visočino zavzeti; tam smo vjeli 300 sovražnikov. Iz Valjeva proti jugu napredujoče kolone stojijo pred Kosivico.

Naši boji proti Rusom.

K.-B. Budapest, 26. novembra. Ogrski korespondenčni urad poroča: Glasom uradnega poročila iz Nygeregy-Haza so naši vojaki v Učok-pasu vsiljenega sovražnika premagali in iz dežele potisnili. Od komitata Zemplin vsiljeni sovražnik bil je obkoljen ter premagan. Izgube Rusov so tukaj velike. Sovražnik prišel se je povsod iz dežele pomikati.

Boj proti Francozom.

K.-B. Berlin (W.B.), 26. novembra. Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen. V pokrajini St. Hilaire-Sonain smo z velikimi močmi zapričeli, ali slabotno izpeljani francoski napad pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnil. Pri Apremontu smo napredovali.

Od južnega bojišča.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča: 25. novembra:

Naši vojaki so v težkih bojih močvirnato Kolubaro-dolino že povsod prekorčili in so v napadu na vzhodne griče že na prostoru pridobili. Več krepkih protinapadov sovražnih rezerv se je pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnilo. Napravilo se je mnogo vjetnikov in dezertarjev.

Južno-vzhodno od Valjeve so naši vojaki s snegom pokrite visočine Maljena in Suvoborja v boju prekorčali. Tam se je včeraj zopet 10 oficirjev in 300 mož vjelo ter 3 strojne puške zaplenilo.

Nemški boji.

K.-B. Berlin, 25. novembra. Veliki glavni stan, 25. novembra dopoldne.

Angleški parniki včeraj svojih napadov proti obrežju niso nadaljevali.

Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen; pri Arrasu smo dosegli manjša napredovanja.

Na Vzhodnem Pruskem so naši vojaki vse napade zavrnil. Protinapadi Rusov iz smeri Varšave so bili v pokrajini Lowicz-Strykow-Brzeziny izjalovljeni. Tudi v pokrajini vzhodno od Čenstehova bili so vsi ruski napadi pred našo fronto zlomljeni.